

Upplysning till allmänheten enligt förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

---

XR Berg och Maskin AB bedriver idag en bergtäkt cirka 3 km väster om Järpås samhälle i Lidköpings kommun. Vid bergtäkten produceras bergmaterial genom borrhning, sprängning och krossning. Sprängning sker vid ett fåtal tillfällen per år. Vid dessa tillfällen hanteras sprängämnen i sådana mängder att verksamheten omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, den så kallad Sevesolagstiftningen. Lagen ställer krav på att allmänheten ska upplysas om risker i verksamheten och hur dessa ska hanteras.

Verksamhetsutövare	Organisationsnummer	Koordinater för täkten (SWEREF99)
XR Berg och Maskin AB Truckgatan 2 531 40 Lidköping	556075-0902	6474535, 379431

Farliga ämnen som hanteras och dess risker

Vid bergtäkten hanteras framförallt sprängämnen. Inom nuvarande verksamhetsområde bedriver även Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) ett asfaltverk. För drift av verket förvarar Skanska eldningsolja/diesololja samt gasol. Tabellen på nästa sida visar vilka faror som är förknippade med de ämnen som hanteras vid anläggningen.

Ämne	Farosymbol			
Bulksprängämne Patronerad emulsion Dynamit Booster Gasol Eldningsolja				
	<p align="center">Explosivt</p> <p>Produkten är explosiv och kan explodera om den utsätts för slag, friktion, gnistor eller värme. Måste hanteras varsamt.</p>	<p align="center">Brandfarligt</p> <p>Produkten är brandfarlig och kan brinna våldsamt vid antändning eller värmeförsel. Vissa produkter utvecklar brandfarlig gas i kontakt med vatten eller självantänder i luft.</p>	<p align="center">Hälsosfarligt</p> <p>Produkten kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, fosterskador eller störa fortplantningen. Används också för produkter som ger allergi vid inandning, kemisk lunginflammation vid förtäring eller andra allvarliga skador vid enstaka eller upprepade exponering.</p>	<p align="center">Miljöfarligt</p> <p>Produkten är giftig för vattenmiljön på kort eller lång sikt. Ska förvaras och användas så att produkten och avfallet inte skadar miljön.</p>
				
<p align="center">Giftig</p> <p>Produkten ger livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.</p>	<p align="center">Skadlig</p> <p>Produkten är skadlig vid inandning, hudkontakt eller förtäring. Används också för produkter som ger allergi vid hudkontakt, som irriterar hud, ögon eller luftvägar eller ger narkosverkan.</p>	<p align="center">Gas under tryck</p> <p>Produkten är en trycksatt eller nedkyld gas. Behållaren kan explodera vid yttre brand.</p>	<p align="center">Oxiderande</p> <p>Produkten orsakar reaktion, brand eller explosion i kontakt med brännbara ämnen eller material.</p>	

En olycka i samband med transport, hantering eller sprängarbeten skulle kunna leda till en kraftig explosion. Detta skulle kunna orsaka vibrationer, luftstöt vågor och stenkast, orsaka personskador samt materiella skador inom ett stort avstånd från platsen för sprängning. Risken för att en explosion skulle inträffa bedöms dock som mycket liten. Detta då sprängämnet består av flera olika beståndsdelar som var för sig inte är explosiva. Speciella proportioner och en mix i olika steg krävs för att känsliggöra sprängämnet. Komponenterna förvaras och transporteras i separata tankar och transport sker i särskilda fordon som är godkända för dess ändamål.

En olycka skulle även kunna uppstå i form av läckage i samband med transport eller hantering av produkter vid laddning. Utsläppen kan bidra till förorening av mark eller vatten, främst med avseende på sprängämnets innehåll av kväve. Risken för ett läckage i samband med transport och hantering av sprängmedel bedöms som liten. Detta då en olycka med transportfordonet i direkt närhet till vatten är osannolik. Därutöver finns goda saneringsmöjligheter inom täktverksamheten.

Transport och laddning av borrhålen sker i så nära anslutning till sprängningen som möjligt. Den tid som sprängämnet förekommer i borrhålet, det vill säga den tid som sprängämnet förvaras på plats i tåkten uppgår endast till mellan några minuter till enstaka timmar. Någon explosiv vara kommer heller inte att hanteras mellan sprängtillfällena.

Asfaltverket sköts enligt uppsatta rutiner. Återkommande kontroller och besiktningar sker med jämna mellanrum.

Arbetsinstruktioner som har särskild betydelse för säkerheten vid sprängning

- Närboende (fastigheter inom 500 m) och närliggande verksamheter informeras i god tid om nästkommande sprängning
- Startmöte sker med underentreprenör (sprängare) enligt framtagen checklista. Ett avtal upprättas mellan parterna för att säkerställa de ansvarsförhållanden som råder
- Före sprängning utryms verksamhetsområdet. Området avsynas och tillfartsvägar spärras av
- Innan sprängning sker avges en tydlig ljudsignal
- Krav på skyddsutrustning finns uppsatt på kontoret i tåkten
- För att minimera riskerna vid transport av sprängmedel har interna transportvägar tagits fram i samråd med sprängare

Allmän information – om något händer

Vid en eventuell olycka kontaktas verksamhetens säkerhetsledning samt vid behov även Räddningstjänsten. Räddningstjänsten beslutar om allmänheten bör varnas och/eller evakueras. Akutinsatser vid kemikalieolyckor samt första hjälpen instruktioner finns uppsatta inom samtliga verksamheter i koncernen.

Vid en olycka som bedöms vara så allvarlig att omgivningen kan påverkas kan allmänheten komma att varnas via varnings- och informationssystemet ”Viktigt meddelande till allmänheten” (VMA). VMA består av information på Sveriges Radio P4 samt text-TV. Vid en

riktigt allvarlig händelse kan även en VMA-signal ljuda (utomhussignalerna som i övrigt testas var tredje månad).

Hur ska man gå tillväga om VMA-signalen ljuder

Om VMA-signalen ljuder bör allmänheten gå tillväga på följande vis:

1. Gå inomhus
2. Stäng dörrar, fönster och ventilation
3. Lyssna på Sveriges Radio P4 Skaraborg för vidare information eller sök information på SVT textsidan 599

Tillsyn

Tillsyn av verksamheten utövas av Miljö-Hälsa, Lidköpings kommun. Datum samt information om senaste tillsynsbesök kan fås av Miljö-Hälsa, Lidköpings kommun, telefon: **0510-77 00 00**.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta oss på XR Berg och Maskin AB om du önskar ytterligare information!

XR Berg och Maskin AB

Ulf Johansson (Chef egna tåktor)

Telefon: 010-474 12 10

E-mail: ulf.johansson@xr.nu